ބިލު ނަންބަރު 8/2025

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ބިލު

ފިހުރިސްތު

އެއްވަނަ ބާބު

ފެށުން

1. ތައާރުފާއި ނަން 3

2. މަޤްޞަދު 4

ދެވަނަ ބާބު

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް

3. ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް 5

4. ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް 6

5. ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އޮނިގަނޑު 9

ތިންވަނަ ބާބު

ބަންޑާރަނައިބު

6. ބަންޑާރަނައިބު އައްޔަންކުރުމާއި ވަކިކުރުން 11

7. ބަންޑާރަނައިބުގެ ޝަރުޠުތައް 11

8. ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް 11

9. ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގެ ހަމަތައް 16

10. ބަންޑާރަނައިބު ކޯޓުގެންނުވާން ކަންތައްތައް 16

11. މުދަލާއި ފައިސާގެ ބަޔާން ހާމަކުރުން 16

12. ބަންޑާރަނައިބު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުން 17

13. ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސައްކަތް އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުން 17

ހަތަރުވަނަ ބާބު

ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އިސް މަޤާމުތައް

14. ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލް މަޤާމަށް އައްޔަންކުރުމާއި ވަކިކުރުމާއި، އަދި މަޤާމުގެ ޝަރުޠުތަކާއި، މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދިނުން............18
15. ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި، ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ ހަމަތައް............19
16. ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް............20
17. ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް މީހަކު އައްޔަންކުރުމާއި ވަކިކުރުމާއި، މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދިނުމާއި، މުސާރައާއި އިނާޔަތް ކަނޑައެޅުން............21

ފަސްވަނަ ބާބު

ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން

18. ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން ބެހިގެންވާ ގިންތިތައް............23
19. ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން............23
20. އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން............24
21. ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް............25
22. މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަން............26
23. ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް............27
24. ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ވަކީލުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު............28
25. އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅުން............28
26. ވަޒީފާއިން މުސްތަޢުފިކުރުން............28

ހަވަނަ ބާބު

އެހެނިހެން ކަންކަން

27. މާލީ ކަންކަން............30
28. ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް............30
29. އަހަރީ ރިޕޯޓު............31
30. އިންތިޤާލީ ކަންކަން............31
31. ގަވާއިދު ހެދުމާއި ހިންގުން............33
32. ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން............33
33. މާނަކުރުން............33

بسم الله الرحمن الرحيم

ބިލު ނަންބަރު 8/2025

ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ބިލު

އެއްވަނަ ބާބު

ފެށުން

ތަޢާރުފާއި ނަން

1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެޓަރނީޖެނެރަލް ބަނޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ބަޔާންކޮށް، އަދި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށްޓަކައި ބަނޑާރަނައިބަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތައް ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރުމާއި، ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް އަދާކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ އެންމެހައި ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، އަދި އޮފީހުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތްތަކާއި، ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް ހިންގުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި، އަދި އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންނާގުޅޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ "ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ޤާނޫނު" އެވެ.

މަޤްޞަދު

2. މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ، އަންނަނިވި ކަންކަން ހާސިލުކުރުމެވެ.

(ހ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އަދާކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ އެންމެހައި ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، އެ އޮފީހުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް ބަޔާންކުރުން؛

(ށ) ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގާހައްޓައި، ޖިނާއީ ކުށްތަކުގެ ތަޙުޤީޤުތަކާއި، ޖަމާޢަތުގެ ސަލާމަތާއި، ޖަމާޢަތުގެ މަންފާއާއި، އާންމު މީހުންނަށް ދިފާޢުކުރުމަށް، ބަންޑާރަނައިބުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ނ) ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުން ބަންޑާރަނައިބާ މަތިކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި ހަމަހަމަކަމާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނަށް ތަބާވެގެން ކަނޑައަޅުއްވާކަމާއި، އަދި ކަމެއްގައި އިތުރު އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ބާރެއް ނުފޯރާ ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސައްކަތް ނިންމާނޭކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށް ބަންޑާރަނައިބަށް ލިބިދޭންވާ ބާރުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ރ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އެންމެހައި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ޒިންމާތަކާއި ވާޖިބުތައް އެންމެ ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށްޓަކައި ހަރުދަނާ އޮނިގަނޑެއްގެ ދަށުން އޮފީހުގެ މަސައްކަތްތައް އިންތިޒާމުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑު އެކަށައެޅުން؛

(ބ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އިސް މަޤާމުތައް ކަނޑައެޅުމާއި،

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް ހިންގާނެ ގޮތާއި އުސޫލުތަކާއި، އެ އޮފީހުގެ
މުވައްޒަފުން ހިންގާނެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރުން؛

(ގ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާގެ ހަމަތަކާއި
އުސޫލުތައް އަދި މުވައްޒަފުން ތަބާވާންޖެހޭ ސުލޫކީ މިންގަނޑުތައް
ކަނޑައެޅުން.

ދެވަނަ ބާބު

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް

3. (ހ) ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގާހައްޓައި، ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމާއި
ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތާއި، ރައްޔިތުންގެ މަންފާއާއި، އާންމު
މިނިވަންކަން ދިފާޢުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ބަންޑާރަނައިބަށް
އެހީތެރިވުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 133 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހެއް
ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އޮފީހަށް ކިޔާނީ،
"ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް" އެވެ. އަދި އެ އޮފީހަށް އިނގިރޭސި
ބަހުން ކިޔާނީ
"Attorney General’s Office" އެވެ.

(ނ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔަކީ، ބަންޑާރަނައިބެވެ.

ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

4. ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

(ހ) ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގަހައްޓައި، ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށާއި، ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތާއި، ރައްޔިތުންގެ މަންފާއާއި، އާންމު މިނިވަންކަން ދިފާޢުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛

(ށ) ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރާނެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައަޅައި، އެ ސިޔާސަތުތައް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް އެންގުން؛

(ނ) ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަން ފަރާތެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަން ފުރިހަމައަށް އެކަން ކަންކަމުގައި، ދިވެހިރާއްޖެއާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ކޯޓުތަކުގައާއި އެނޫންވެސް އެފަދަ ތަންތަނުގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ދައުވާކުރުމާއި ދައުވާ ދިފާޢުކުރުން؛

(ރ) އާބިޓްރޭޝަނާއި މީޑިއޭޝަން ފަދަ އޯލްޓަނޭޓިވް ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ނިޒާމުތައް ފުދުވެރިކޮށް ދިވެހިރާއްޖެއާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި ސަރުކާރާއި ދިވެހި ދައުލަތް ތަމްސީލުކުރުން؛

(ބ) ދައުލަތާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ އިންތިޒާމީ ކަންކަމުގައި ސަރުކާރަށާއި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ޤާނޫނީ ލަފާއާއި މަޝްވަރާ ދިނުން؛

(ޅ) ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އެކުލަވާލާ އެއްބަސްވުންތަކާއި،

ގަވާއިދުތަކާއި، ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އެ އިދާރާތަކަށް ޤާނޫނީ ލަފާއާއި މަޝްވަރާ ދިނުން؛

(ށ) ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ އަންގަވައި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުން؛

(ނ) ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފޯރަމްތަކުގެ ދަށުން ދިވެހި ދައުލަތުން އުފުލަންޖެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިލްތިޒާމުތަކާ ގުޅޭގޮތުންނާއި، ބޭރު ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވާ ނުވަތަ ބައިވެރިވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރަށާއި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ޤާނޫނީ ލަފާދިނުން؛

(ރ) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބިލުތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރުމުގެ ކުރިން އެ ބިލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ޤާނޫނީ ލަފާދިނުން؛

(ބ) ޤާނޫނު ހެދިފައިނުވާ ދާއިރާތަކާއި، ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ދާއިރާތައް ފާހަގަކުރުމާއި، ކަމާބެހޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން އެ ދާއިރާތަކާގުޅޭ ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، ކަމާބެހޭ ބިލުތައް އެކުލަވާލުން؛

(ޅ) ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާއި އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ދާއިރާތައް ފާހަގަކުރުމާއި، ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން އެ ދާއިރާތަކާގުޅޭ ދިރާސާތައް ކުރުމާއި، އެކަމާގުޅޭ ބިލުތައް

އެކުލަވާލުން؛

(ހ) ޒަމާނާ ނުގުޅޭ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބޭނުންނުވާ ޤާނޫނުތައް ހުރިނަމަ، އެކަން ފާހަގަކޮށް، އެ ޤާނޫނުތައް އުވާލުމަށް ނުވަތަ އިޞްލާޙުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ލަފާދިނުމާއި، އެ އިދާރާތަކުގެ މަޝްވަރާއާއެކު ކަމާގުޅޭ ބިލުތައް އެކުލަވާލުން؛

(ށ) އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތައް ވިލަރެސްކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތައް ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަންފީޛުކުރުމާއި، އެ މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ޖަވާބުދާރީވާން ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ދާއިމީ ނިޒާމު ހިންގުމާއި، އެ މުޢާހަދާތަކުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖެއިން ކުރަންޖެހޭ ތަންފީޛީ މަސައްކަތްތައް މޮނިޓަރކުރުމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި ސަރަޙައްދީ ނިޒާމުތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރުން؛

(ނ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތައް ޝާއިޢުކުރުމާއި، އެ ޤާނޫނުތައް ފަސޭހަކަމާއެކު ބޭނުން އަދި ލިބެން ހުންނާނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމާއި، ޤާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ އިޞްލާޙުތައް ހިމެނޭގޮތުން ޤާނޫނުތައް ފުރިހަމަކޮށް އެކުލަވާލުމާއި، ގަވާއިދުން އާންމުކުރަމުން ގެންދިޔުން؛

(ރ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލުކުރާ ޤާނޫނުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އާންމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން؛

(ޏ) އެހެން ގާނޫނެއްގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިނދަކު، ޖިނާއީ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މާލީ ތަނަވަސްކަން ނެތް ފަރާތްތަކަށް، ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ގާނޫނީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(ސ) ގާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ނުވަތަ އެހެން ގާނޫނެއްގެ ދަށުން ބަނޑާރަނައިބުގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން ނުވަތަ ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާ އިދާރާތަކުން ބޭނުންވާ އިދާރީ އެންމެހައި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުން؛ އަދި

(ޑ) ގާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނޫނުތަކުން ބަނޑާރަނައިބާ މަތިކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި މަސައްކަތްތައް ބަނޑާރަނައިބު އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން ކުރުން.

ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އޮނިގަނޑު

5. (ހ) ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑު އެކުލަވާލައި، ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އެކިއެކި ޑިޕާޓްމަންޓްތަކާއި، ޑިވިޜަންތަކާއި، ސެކްޝަންތަކާއި، ޔުނިޓްތައް ކަނޑައަޅައި، އެ ތަންތަނުގެ މަސައްކަތްތައް އިންތިޒާމުކޮށް ކަނޑައަޅާނީ ބަނޑާރަނައިބެވެ. މި އޮނިގަނޑަށް ކިޔާނީ، "ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑު" އެވެ.

(ށ) ބަނޑާރަނައިބާއި، ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި، ބަނޑާރަނައިބުގެ

އޮފީހުގެ ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން ހިމެނޭގޮތަށް ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަޤާމުތައް ތަރުތީބުވެފައިވާ ގޮތުގެ އުސޫލު ކަނޑައަޅާނީ ބަންޑާރަނައިބެވެ. މި އުސޫލަށް ކިޔާނީ، "ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަޤާމުތަކުގެ އުސޫލު" އެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޤާމުތަކުގެ އުސޫލުގައި، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މަޤާމުތަކާއި، މަޤާމުތަކުގެ ދަރަޖާއި، އެ މަޤާމުތަކުގެ ވަޒީފާއާއި ޝަރުތުތައް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އެ އުސޫލުގައި ހިމެނޭ މަޤާމުތަކުގެ ތެރެއިން، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އިސް މަޤާމުތަކަށް މީހުން އައްޔަންކޮށް ވަކިކުރާނީ، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ އިދާރީ އުސޫލާއި މަޤާމުތަކުގެ އުސޫލު، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ.

(ބ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ދަށުން ނުވަތަ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން ހިންގުމަށް އެހެން ޤާނޫނުތަކުން ނުވަތަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ އިދާރާތައް އިދާރީގޮތުން ހިންގާނެ ގޮތުގެ އިންތިޒާމުތައް ކަނޑައަޅާނީ ބަންޑާރަނައިބެވެ.

ދެވަނަ ބާބު

ބަންޑާރަނައިބު

ބަންޑާރަނައިބު އައްޔަންކުރުމާއި ވަކިކުރުން

6. ބަންޑާރަނައިބުކަމުގެ މަޤާމަށް މީހަކު އައްޔަންކޮށް، ވަކިކުރާނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެވެ.

ބަންޑާރަނައިބުގެ ޝަރުތުތައް

7. ބަންޑާރަނައިބުގެ މަޤާމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރާ މީހަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 130 ވަނަ މާއްދާއާއި 133 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ މީހަކު ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް

8. ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

(ހ) ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނަގަހައްޓައި، ޙިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަށާއި، ދައުލަތުގެ ސަލާމަތާއި، ދައުލަތުގެ މަންފާއާއި، އާންމު މީހުންނަށް ދިފާޢުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން؛

(ށ) ދައުލަތާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ އެންމެހާ ކަންކަމުގައި ސަރުކާރާއި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް ޤާނޫނީ ލަފާއާއި މަޝްވަރާ ދިނުން؛

(ނ) ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރާނެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައަޅައި، އެ ސިޔާސަތުތައް ޝާއިޢުކުރުމަށް ޖެހޭގޮތަކަށް އެންގުން؛

(ރ) ޤާނޫނުއަސާސީގައި ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި އެހެން ފަރާތެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ފިޔަވައި، ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގައި، ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ކޯޓުތަކުގައި، އަދި އިންޓަރނޭޝަނަލް ފޯރަމްތަކުގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ދައުވާކުރުމާއި، ދައުވާ ލިބިގަތުން؛

(ބ) ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަން ފިޔަވައި އެހެން ކަންކަމުގައި ކޯޓުތަކުގައި ދައުލަތް ތަމްސީލުކުރުން ނުވަތަ އެފަދައިން ދައުލަތް ތަމްސީލުކުރުމަށް ފަރާތެއް ކަނޑައަޅައިދިނުން؛

(ޅ) ސަރުކާރު ޝާމިލުވާ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައިވެސް، ދައުލަތުގެ މަސްލަހަތެއް ނުވަތަ އާންމު މަސްލަހަތެއް ހިމާޔަތްކުރަން ބަންޑާރަނައިބަށް ފެނިއްޖެ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި ކޯޓުގެ ހުއްދައާއެކު، އެ މައްސަލައެއް ހިނގާއިރު ކޯޓަށް ހާޟިރުވެ ވާހަކަދެއްކުން؛

(ކ) އާބިޓްރޭޝަނާއި މީޑިއޭޝަންފަދަ އޯލްޓަރނޭޓިވް ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ނިޒާމުތައް ބޭނުންކޮށް ދިވެހިރާއްޖެއާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި ސަރުކާރާއި ދިވެހި ދައުލަތް ތަމްސީލުކުރުން ނުވަތަ އެފަދައިން ދައުލަތް ތަމްސީލުކުރުމަށް ފަރާތެއް ކަނޑައަޅައިދިނުން؛

(އ) ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ކުރަމުންގެންދާ ނުވަތަ ކުރުމަށް

ނިންމާފައިވާ ކަމަކީ ސަރުކާރު ޝާމިލުނުވާ ކަމެއް ކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، އެކަމުގައި ދައުލަތުގެ މަސްލަހަތެއް ނުވަތަ އާންމު މަސްލަހަތެއް ހިމެނޭކަމަށް ބަނޑާރަނައިބަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެކަމެއްގައި ކުރިއަށްދާނެ ގޮތުގެ ޤާނޫނީ ލަފާ އެ އިދާރާއަކަށް ދިނުން؛

(ޅ) ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ކުރަމުންގެންދާ ނުވަތަ ކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ނުވަތަ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށް ބަނޑާރަނައިބަށް ފެންނަ ކަންކަމުގައި، އެފަދައިން އެ އިދާރާތަކަށް އަންގައި، އެކަންކަމުގައި ކުރިއަށްދާނެ ގޮތުގެ ޤާނޫނީ ލަފާ އެ އިދާރާތަކަށް ދިނުން؛

(ކ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ކޯޓުތަކުގައާއި، އެނޫންވެސް އެފަދަ ތަންތަނުގައި ދިވެހި ދައުލަތް ޝާމިލުވާގޮތުން ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި، އެ މައްސަލަތަކުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ދައުލަތަށް އެންމެ މަސްލަހަތު ހުރި ގޮތަކީ ކޮބައިކަން ކަނޑައަޅައި، އެ މައްސަލަތަކާމެދު ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުންތައް ނިންމުން؛

(އ) ދައުލަތުގެ ދެ އިދާރާއެއްގެ ދެމެދުގައި އުފެދޭ ޚުސޫމާތެއްކަން ޤާނޫނީ ހައްލެއް ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތުން، ޚުސޫމާތް އުފެދިފައިވާ މައްސަލައާމެދު ޤާނޫނީގޮތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުން؛

(ވ) ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން

ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ގޮތުން އެހެން ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއްވެގެން އުފެދޭ ޚުޞޫމާތްތަކުގައި، ދައުލަތަށް ނުވަތަ ސަރުކާރަށް އެންމެ ގެއްލުން ކުޑަ ގޮތަކީ، އެކަމުގައި މަޝްވަރާކޮށްގެން ޙައްލު ހޯދުން ކަމުގައި ބަންޑާރަނައިބަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ޚުޞޫމާތްތަކަށް ޤާނޫނީ ޙައްލެއް ހަދައިދިނުމުގެ ގޮތުން، ޚުޞޫމާތް އުފެދިފައިވާ މައްސަލައާގުޅޭ ޤާނޫނީގޮތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅައި، ދައުލަތުގެ ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އެންގުން؛

(ޅ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ބަންޑާރަނައިބު ނުވަތަ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް ނުވަތަ އެކަންކަމުގައި މަޝްވަރާ ދިނުމަށް ކޮމިޓީތައް އެކުލަވާލުން؛

(ކ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ބަންޑާރަނައިބު ނުވަތަ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް ނުވަތަ އެކަންކަމުގައި މަޝްވަރާ ދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއިންނާއި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ކޮންސަލްޓަންޓުންނާއި މާހިރުން ބައްޓަންކުރުން؛

(އ) ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުންނާއި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ޢާންމު އުސޫލުން އެކި ފަރާތްތަކާއެކު ކުރާ އެއްބަސްވުންތަކުގައި ހުރުން ދާޚިލުވާ ޝަރުޠުތައް ކަނޑައަޅައި އެންގުން؛

(ށ) ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުގައި ޤާނޫނީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް އެ ފަރާތްތަކުން އަދާކުރާ ޤާނޫނީ ދާއިރާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން އިރުޝާދު ދިނުން؛

(ނ) މި ޤާނޫނާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ބަންޑާރަނައިބު ނުވަތަ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮންގުންތަކާއި، ގައިޑްލައިންސްތަކާއި، ޕްރެކްޓިސް ގައިޑްލައިންތަކާއި، އުސޫލުތައް އެކުލަވާލައި ހިންގުން؛

(ރ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ބ) ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއާއި މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުން؛

(ޅ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އަދާކުރަމުން ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ އެންމެހައި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެކަންކަން ހިނގަންވާގޮތުގެ އިރުޝާދު، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އިސް މަޤާމުތަކަށް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންނާއި، ސަރުކާރީ ވުޒާރާތަކާއި، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ދިނުން؛

އަދި

(ކ) ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުން ބަންޑާރަނައިބު އަދާކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެނޫންވެސް އެންމެހައި ވާޖިބުތަކާއި

މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުން.

ބޯޑުމެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގެ ހަމަތައް

9. ބޯޑުމެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި އޭނާ ތަބާވާނީ ހަމައެކަނި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކަށް. އެއިން ކަމެއްގައި އިތުރު އެއްވެސް މީހެއްގެ ނުވަތަ އިދާރާއެއްގެ ބާރެއް ނުވަތަ ނުފޫޒެއް އޭނާގެ މައްޗަކަށް ނުހިންގޭނެއެވެ.

ބޯޑުމެންބަރުން ކޮށްގެންނުވާނެ ކަންތައްތައް

10. ބޯޑުމެންބަރުންގެ މަޤާމުގައި ހުރި މީހަކު، އަންނަނިވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ހ) މަޤާމުގެ ހައިސިއްޔަތުން ފިޔަވައި، ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެހެން މަޤާމެއް ނުވަތަ ފައިދާއެއް ލިބޭފަދަ އުޖޫރަވެސް މަޤާމެއް ފުރުން ނުވަތަ އެހެން އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރުން؛

(ށ) ވިޔަފާރިއެއް ހިންގުމުގައި ޝަރީކުވުން ބައިވެރިވުން ނުވަތަ އާމްދަނީއެއް ހޯދުމަށް ފަންނީ މަސައްކަތެއްގައި ޝާމިލުވުން ނުވަތަ އާމްދަނީއެއް ލިބޭފަދަ އެހެން އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކުރުން؛

(ނ) ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ބިން ގަނެ ނުވަތަ ކުއްޔަށް ހިފުން؛ އަދި

(ރ) ދައުލަތާއި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކާ ދެމެދު ކުރެވޭ މުއާމަލާތެއްގައި ބޯޑުމެންބަރުންގެ ގާތި އެއްވެސް މަސްލަހަތެއް ބެހެއްޓުން.

މުދަލާއި ފައިސާގެ ބަޔާން ހާމަކުރުން

11. ކޮންމެ އަހަރަކު އެއްފަހަރު ބޯޑުމެންބަރުން އޭނާގެ މިލްކިއްޔާތުގައިވާ މުދަލާއި ފައިސާގެ ހިސާބުތަކާއި، ވިޔަފާރީގެ މަސްލަހަތުތަކާއި އަރަނަގާއި ދަރަނި

ހާމަކޮށް ތައްޔާރުކުރާ ބަޔާނެއް ރިޕޯޓު ޖެނެރަލަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ބަންޑާރަނައިބު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުން

12. (ހ) ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ބަންޑާރަނައިބާ ޙަވާލުކުރެވޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް ހެޔޮގޮތުގައި އަދާކުރުމުގައި ބަންޑާރަނައިބު ޖަވާބުދާރީވާނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށެވެ. އަދި ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ސިއްރު މަޢުލޫމާތު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ހުށަހަޅަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަންޑާރަނައިބު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އިތުރުން، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން ބަންޑާރަނައިބު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވާންވާނެއެވެ. އަދި ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެ މަޢުލޫމާތެއް އެ މަޖިލީހަށް ދޭންވާނެއެވެ.

ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސައްކަތް އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުން

13. (ހ) ބަންޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށާއި ޤާނޫނުން ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން ކަމެއް ހިންގުމުގައި އިރުޝާދުގެ ދަށުން އެކަމެއް ހިންގުން ޚާއްޞަ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ އެހެން މީހަކާ ނުވަތަ ބަޔަކާ ހަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ބަންޑާރަނައިބު އެހެން މީހަކާ ނުވަތަ

އެހެން ބައިނަލް އަގުވާމީ ކަމެއް، އަގުވާމީ ކަންތައްތަކުގައި، ބަނގުރަލިބުގެ
ތިޔުމުން ނޫ ހުއްދަހައްގެ ދަރުން، އެ ހުއްދަހިގައިވާ މިންވަރަށެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި،
ބަނގުރަލިބު ވަކިކުރުނގެ މަޢުލޫމާތު ގެންބަރުއްގެ ހައިސިއްޔަތުން
އަދާކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް މަސްއޫލިއްޔަތެއް ނުހިމެނެއެވެ.

ހަތަރުވަނަ ބާބު

ބަނގުރަލިބުގެ އާދޭގެ އިސް މަޢުލޫމާތު

14. (ހ) ބަނގުރަލިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އަދާކުރުމަށް
އެކިތަކެތިކުރުމަށްޓަކައި ޖެހިފައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލެއް
ހުންނަންވާނެއެވެ.

ޖެހިފައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް މަގާމު އުފައްދައިދިނުމާއި ވަކިކުރުމާއި، އެ މަގާމުގެ ސަރުކާރުތަކާއި، މަގާމުން އިސްތިއުފާދިނުން

(ށ) ޖެހިފައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އުއްތަމަކަން ވަކިކުރާނީ،
ބަނގުރަލިބުގެ މަސްވަރާގެމަތީން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެވެ.

(ނ) ޖެހިފައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ކިބައިގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަށް
ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(1) ދާނޫނީ ދާއިރާއިން ފުރަތަމަ ޑިގްރީ ހާސިލްކޮށްފައިވުމުގެ
އިތުރުން، މާސްޓަރސް ޑިގްރީއެއް ހާސިލްކޮށްފައިވާ
ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(2) ޤާނޫނީ ދާއިރާގައި މަދުވެގެން 10 (ދިހައެއް) އަހަރު

ދުވަހުގެ މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން.

(ރ) ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޭނާގެ މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދޭނީ ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، ސިޓީއަކުން އެކަން ބަޔާންކޮށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ހުށަހަޅައި، އެ ސިޓީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބުމުން، އޭނާ އެ މަޤާމުން ވަކިވީއެވެ.

ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކާއި، ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ ހަމަތައް

15. (ހ) ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލަކީ ބަންޑާރަނައިބުގެ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައި އަދާކުރުމަށް އޭނާއަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށްޓަކައި ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތެކެވެ. އެ މަޤާމަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތް މަސައްކަތްކުރާނީ ބަންޑާރަނައިބުގެ ލަފާއާއި އިރުޝާދުގެ ދަށުންނެވެ.

(ށ) ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ޒިންމާތަކާއި، ލިބިދޭ ބާރުތައް ކަނޑައަޅައި، އެކަންކަން އެ ފަރާތަށް އަންގާނީ ބަންޑާރަނައިބެވެ. އަދި އެ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި އެ ފަރާތުން ޖަވާބުދާރީވާނީ ބަންޑާރަނައިބަށެވެ.

(ނ) ޑެޕިއުޓީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ސުލޫކީ މިންގަނޑުތަކާއި، އެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް އަދާކުރުމުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ހާއްސަ ހަމަތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅައި، އެކަންކަން ތަންފީޛުކުރާނީ ބަންޑާރަނައިބެވެ.

ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް

16. (ހ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހަށް ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތެއްގެ ކިބައިގައި އޮންނަންވީ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(1) ޤާނޫނީ ދާއިރާއިން ނުވަތަ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއަކުން ފުރަތަމަ ޑިގްރީ ހާސިލްކޮށްފައިވުމުގެ އިތުރުން، މާސްޓަރސް ޑިގްރީއެއް ހާސިލްކޮށްފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން؛ އަދި

(2) ހިންގުމުގެ ދާއިރާގައި މަދުވެގެން 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލަކީ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އެންމެ އިސް އިދާރީ މުވައްޒަފެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މައިގަނޑު މަސްއޫލިއްޔަތަކީ، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ އެންމެހާ އިދާރީ ކަންކަން ދުވަހުން ދުވަހަށް ރާވައި، އިދާރީގޮތުން އޮފީސް ހިންގައި ބެލެހެއްޓުމެވެ.

(ބ) ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި

ޖަވާބުދާރީވާނީ ބަންޑާރަ ނައިބަށެވެ.

(ނ) ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ސުލޫކީ މިންގަނޑުތަކާއި، އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް އަދާކުރުމުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ޚާއްޞަ ހަމަތަކާއި މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅައި، އެކަންކަން ތަންފީޒުކުރާނީ ބަންޑާރަ ނައިބެވެ.

(ރ) ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމުގެ މުއްދަތަކީ، އޭނާ އެ މަޤާމަށް އައްޔަންކުރެވޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) އެހެން ބުނެފައިވިޔަސް، މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވަކިކުރާ މީހަކު ފިޔަވައި، ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް އައްޔަންކުރާ މީހަކު، 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ އިތުރު ދެ ދައުރަށް އައްޔަންކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

17. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް މީހަކު އައްޔަންކުރާނީ ބަންޑާރަ ނައިބެވެ. މިގޮތުން، ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް މީހަކު އައްޔަންކުރާނީ އެ މަޤާމަށް ކުރިމަތިލާމީހުން އާންމުކޮށް ހުށަހަޅާފައި، އެފަދައިން ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކާ އިންޓަވިއުކުރުމަށްފަހު، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ ފަރާތްތަކުގެ ޤާބިލުކަމާއި ތަޖުރިބާއި ތަޢުލީމާގެ

ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް މީހަކު އައްޔަންކުރުމާއި ވަކިކުރުމާއި، މަޤާމުން އިސްތިއުފާދިނުމާއި، މުސާރައާއި އިނާޔަތް ކަނޑައެޅުން

މަސައްކަތް ބިނާކޮށްފެވެ.

(ނ) ސޮފްޓްވެއަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓުގެ މަޤާމަށް އެއްބަސްވުންކޮށްފައިވާ ވިޔަސް، އޭނާގެ މަޤާމާ އެކަށީގެންވާފަދަ ކަމެއް ކުރިކަމަށް ނުވާނަމަ އަދި މަޤާމު އަދާކުރުމަށް އުޅުނުއިރުވާފަދަ ބާރުތަކެއް ގެންގުޅޭކަމަށް ނުވާނަމަ މަޤާމު އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލްކަން ނެތްކަމަށް ނުވާނަމަ އޭ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އަދާކުރުމަށް ނުދާކަމަށް ބަންޑާރަނައިބަން ވިސްއޭޖް ހިންގުމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެދޭ ފަރުމާބަށް ގަވާއިދު އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން، އެ ވިޔަފާ އެ މަޤާމުން ވަކިކުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) ސޮފްޓްވެއަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓުގެ މަޤާމަށް އެއްބަސްވުންކޮށްފައިވާ ވިޔަފާ އޭނާގެ މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދޭން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެދޭ ފަރުމާބަށް ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެ މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދެވިދާނެއެވެ.

(ބ) ސޮފްޓްވެއަރ ޑިވެލޮޕްމަންޓުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ކަނޑައަޅާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2016 (ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރާ ވުޒާރާއިންނެވެ.

ފަސްވަނަ ބާބު

ބޭންކަރަޕްޓުގެ އޯފީހުގެ މުވައްޒަފުން

ބޭންކަރަޕްޓުގެ އޯފީހުގެ މުވައްޒަފުން ބެހިގެންވާ ގިންތިތައް

18. ބޭންކަރަޕްޓުގެ އޯފީހުގެ މުވައްޒަފުން ބެހިގެންވަނީ، އަންނަނިވި 2 (ދޭއް) ގިންތީގެ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށެވެ.

(ހ) ލީގަލް ސަރވިސް؛

(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސް.

ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން

19. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ގިންތީގައި ހިމެނޭނީ، ބޭންކަރަޕްޓުގެ އޯފީހުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި ޢައްޔަންކުރާ ޤާނޫނީ ދާއިރާގެ ފަންނީ މުވައްޒަފުންނެވެ.

(ށ) ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބޭންކަރަޕްޓު އަދި ބޭންކަރަޕްޓުގެ އޯފީހުން އަދާކުރަން ހަމަޖެހިފައިވާ އެންމެހައި ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ޢަދަދަކަށް ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ބޭންކަރަޕްޓުގެ އޯފީހަށް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ގިންތީގައި ހިމެނޭ މަޤާމުތަކާއި، މަޤާމުގެ ރޭންކިންގ އަދި ޝަރުތުތައް މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ

މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކެވެ.

(ހ) ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތަށް ފިޓުވާ މީހުން ބައްލަވަން
ވަކިކުރާނީ މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެދޭ
ވަޒީފާތަށް ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ގެނެވޭނެއެވެ.

(ށ) ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މީހުން
ބައްލަވަންޖެހޭ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް
ގެނެވޭނެއެވެ، އަދި މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިއަށްގެންދަން އޮންނަ ހުށަހެޅުމާއި،
އެފަދައިން ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކާ އިންޓަރވިއުކުރުމަށްފަހު، އެ
ފަރާތްތަކުގެ ޤާބިލުކަމާއި ތަޖުރިބާއި ތަޢުލީމީ ފެންވަރު ބަލާނެއެވެ.

(ނ) ލީގަލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް މަސްއޫލު ކުރިއަށްދާން ދޭ، މި
ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހެދޭ ވަޒީފާތަށް ގަވާއިދާ
އެއްގޮތަށް ގެނެވޭނެއެވެ.

އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން

20. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ދިނުމުގައި
ހިމެނޭ، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ޤާނޫނީ ޚިދުމަތްތަކުގެ އިތުރު
މުވައްޒަފުންނާއި، އޮފީހުގެ އާންމު އިދާރީ މުވައްޒަފުންނެވެ.

(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ދިނުމުގައި ހިމެނޭ
މަސްއޫލިއްޔާއި، މަސްއޫލު ޢައްޔަންކުރާ ގޮތް ސިވިލް ސަރވިސް މި ޤާނޫނުގެ

5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ބަންޑާރަނައިބުގެ

އޮފީހުގެ މަޤާމުތަކުގެ އޮނިގަނޑުގައި ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މަޤާމުތަކަށް މީހުން އައްޔަނުކުރުން ވަކިކުރާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ނ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މަޤާމުތަކަށް މީހުން އައްޔަނުކުރާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ، އަދި މަޤާމުތަކަށް ކުރިމަތިލާމީހުން އިންޓަވިއު ކުރުމާއި، އެފަދައިން ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ އިންޓަރވިއުކުރުމަށްފަހު، އެ ފަރާތްތަކުގެ ޤާބިލުކަމާއި ތަޖުރިބާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.

(ރ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މަޤާމަކަށް އައްޔަނުކުރެވޭ ފަރާތަކަށް މަޤާމުގެ ކުރިއަށްދިޔުން ދޭނެ، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް

21. ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކުގެ ތަފްސީލުގައި ހިމެނޭ ކަނޑައެޅުމާއި، ވާޖިބު އަދާކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއަތު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަން

22. (ހ) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބަޖެޓާ ހިލާފުނުވާ ގޮތެއްގައިމެން އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ވަޒީފާއާބެހޭ އާންމު އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރަމުން، ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު ބަނޑާރަނައިބު އެކުލަވާލަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި، މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއަށް އައްޔަންކުރުމާއި، މަޤާމުގެ ކުރިއެރުން ދިނުމާއި، ވަޒީފާ ބަދަލުކުރުމާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާއި، މަސައްކަތު ބަލާބެލުމާއި، މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތުގެ ގަޑި ކަނޑައެޅުމާއި، މުވައްޒަފުންނަށް ޗުއްޓީ ދިނުމާއި، ތަމްރީން ދިނުމާއި، މުވައްޒަފުންނާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި، އެހެނިހެން މުވައްޒަފުންނާއި ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމާއި ކަންކަމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއަތު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހެދޭ ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު، މި ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ސްޓްރެޓީޖިކް ޕްލޭނާއި، މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޕޮލިސީ ސަރކިއުލަރ އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރކިއުލަރގެ މުވައްޒަފުންގެ ގިންތީގެ މަޤާމުތަކާ އައްޔަންކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ

ވަޒަންކޮށް ހިނގާނެއެވެ.

ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް

23. (ހ) ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ކަނޑައަޅާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2016 (ދައުލަތުގެ މުސާރައާއި ސިޔާސަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ނެޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ކަންކަން ބަލަހައްޓާ ވުޒާރާއިންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑު ކަނޑައެޅުމުގައި، ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގިންތީގެ ވަޒީފާތަކުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ވާންވާނީ، ދައުލަތުގެ ވަޒީރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައާއި އިނާޔަތްތަކެއް ކަމުގައެވެ. އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ ގިންތީގެ ވަޒީފާތަކުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ވާންވާނީ، ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހުނަރު އެހީތެރިކަން ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާއާ އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައާއި އިނާޔަތްތަކެއް ކަމުގައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑު، މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ބަންޑާރަނައިބުގެ

އޮފީހުގެ މަޤާމުތަކުގެ އޮނިގަނޑު އެކުލަވާލާތާ، 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ވަކީލުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު

24. (ހ) ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގައި މަސައްކަތްކުރާ ދައުލަތުގެ ވަކީލުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުތަކާއި އެ ވަކީލުން ހިފެހެއްޓެންޖެހޭ ޚާއްޞަ ހަމަތަކާއި މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަނޑާރަނައިބު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން ތަބާވާންޖެހޭ އާންމު ސުލޫކީ މިންގަނޑުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅުން

25. ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން، މުވައްޒަފުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެ މުވައްޒަފުންނާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުމީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ވަޒީފާއިން މުސްތަޢުފީވުން

26. (ހ) ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފަކު އުމުރުން 65 (ފަސްދޮޅަސްފަހެއް) އަހަރުވުމުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ މުވައްޒަފުންގެ ރިޓަޔަރމަންޓް ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތުން މުސްތަޢުފީވުމުގެ އިނާޔަތާއެކު ވަޒީފާއިން މުސްތަޢުފީކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އުމުރުން 55 (ފަންސާސްފަހެއް) އަހަރުންމަތީގެ މުވައްޒަފުން އަމިއްލައަށް އެދިގެން ޚިދުމަތުން މުސްކުޅިވުމަށް އެދޭނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ މުވައްޒަފުންގެ ރިޓަޔަރމަންޓް ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި އެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތުން މުސްކުޅިވުމުގެ އިނާޔަތާއެކު އެ މުވައްޒަފަކު ޚިދުމަތުން މުސްކުޅިވެވިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ އިތުރުން ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގައި 20 (ވިހި) އަހަރު ދުވަހު ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ޚިދުމަތްކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފަކު، ނުވަތަ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގައި 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހު ޚިދުމަތްކުރުމާއެކު، ދައުލަތުގެ އެހެން އިދާރާއެއްގެ ވަޒީފާގައި ޚިދުމަތްކުރި މުއްދަތު ޖުމްލަ 20 (ވިހި) އަހަރު ދުވަސް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފަކު، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ މުވައްޒަފުންގެ ރިޓަޔަރމަންޓް ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތުން މުސްކުޅިވުމުގެ އިނާޔަތާއެކު ވަޒީފާއިން މުސްކުޅިވެވިދާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދޭ އިނާޔަތް، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ވަކިކުރޭ މުވައްޒަފުންނަކަށް ލިބިއެއް ނުދެވޭނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޚިދުމަތުން މުސްތަޢުފާވާ މުވައްޒަފުންނަށް އިނާޔަތް ދޭންވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2016 (ދައުލަތުގެ މުސާރައާއި ސިޔާސަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ނުޝަނަށް ޤާ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

ހަވަނަ ބާބު

އެހެނިހެން ކަންކަން

މާލީ ކަންކަން

27. ބަނޑާރަނައިބުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމައަށް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ، ކޮންމެ އަހަރަކުވެސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބަޖެޓުގައި ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް

28. ބަނޑާރަނައިބުގެ ނުވަތަ ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން، ބަނޑާރަނައިބަށް ލިބިދޭ ބާރުތަކުގެ ދަށުން އަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ލިބިދޭ ބާރެއްގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި، ބަނޑާރަނައިބު ނުވަތަ ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފަކު، ރަނގަޅު ހެޔޮއެދުމުގައި ކުރާ ކަމަކާމެދު ނުވަތަ ނުކުރާ ދޫކޮށްލާ ކަމަކާމެދު، އެއްވެސް މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ ދައުވާއެއް ނުއުފުލޭނެއެވެ.

އަހަރީ ރިޕޯޓު

29. (ހ) ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް އެކުލަވާލާފާ އަހަރީ ރިޕޯޓެއް، ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ޖަނަވަރީ މަހުގެ 10 (ދިހައެއް) ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުން އެ ރިޕޯޓު އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ދިމާވާ ކުއްލި ހާލަތެއްގައި، ބަނޑާރަނައިބަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ހާލަތަކާގުޅޭ ނުވަތަ ރިޕޯޓް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފަސްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ބަނޑާރަނައިބަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އިންތިޒާމީ ކަންކަން

30. (ހ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާއެކު، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުގައި ތިބި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން، އެ ހިނދުން ފެށިގެން ބަނޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުގައި ބަދަލުވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގައި

ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ގެންދާ މުވައްޒަފުން، މި ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑު ކަނޑައަޅާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އުފައްދާ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަޤާމުތަކުގެ އޮނިގަނޑުގައި ބަޔާންކުރާ މަޤާމުތަކަށް ބަދަލުކޮށް ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ޕާރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީގެ މަޤާމުގައި ހުރި ފަރާތް، އެ ހިނދުން ފެށިގެން މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް ބަދަލުވީއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމުގައި އެކުލަވާލަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އެކުލަވާލައި، އެ ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން، މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ހިނގާނީ، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންގެ މައްސަލަ ހިނގާ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކެވެ. އަދި އެ ގަވާއިދުތަކުގައި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ކުރަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކުރާ ކަންކަން އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކުރާނީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްއެވެ.

ގަވާއިދު ހަދައި ހިންގުން

31. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ، ބަނޑާރަނައިބެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް، މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ އިތުރުން، މި ޤާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން، މި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުން ހިންގުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގުމުގެ ބާރު ބަނޑާރަނައިބަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުން

32. މި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްކޮށް، ތަސްދީޤުކުރެއްވުން ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.

މާނަކުރުން

33. މި ޤާނޫނުގައި ވަކި ލަފްޒެއް ނުވަތަ އިބާރާތެއް ބޭނުންކޮށްފައިވާގޮތުން ކަނޑައެޅިގެން އެހެން މާނައެއް ދޭހަނުވާހިނދަކު، އަންނަނިވި އިބާރާތްތަކާއި ލަފްޒުތަކަށް ދީފައިއެވަނީ، އެ އިބާރާތްތަކާއި ލަފްޒުތަކާ ގުޅިގެން، ތިރީގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ހ) "ބަނޑާރަނައިބު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 133

ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރާ ބަންޑާރަނައިބަށެވެ.

(ޏ) "ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އޮފީހަށެވެ.

(ސ) "ދައުލަތުގެ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރު ދަށުން ހިނގާ އެންމެހައި އިދާރާތަކާއި އޮފީސްތަކާއި، ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރު ދަށުން ހިނގާ އެންމެހައި އިދާރާތަކާއި އޮފީސްތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ އެންމެހައި މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަންތަކާއި މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގެ އޮފީސްތަކާއި އެ ތަންތަނުގެ ދަށުން ހިނގާ އެންމެހައި އިދާރާތަކާއި އޮފީސްތަކާއި، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރުގެ ދަށުން ހިނގާ އެންމެހައި އިދާރާތަކާއި އޮފީސްތަކާއި ތަންތަނަށެވެ. އަދި މި މާނައިގެ ތެރޭގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީގޮތުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެއްދިފައިވާ ކައުންސިލްތަކާއިވެސް ހިމެނޭނެއެވެ.

(ޑ) "ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މަޤާމަށް އަދި އެ މަޤާމަށް ބަންޑާރަނައިބު އައްޔަންކުރާ ފަރާތަށެވެ.

(ޒ) "ބަންޑާރަނައިބުގެ އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން

ޖެނެރަލާއި، މި ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލާއި، މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ލީގަލް ސަރވިސް އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ސަރވިސްގެ ގިންތީގެ މަޤާމުތަކަށް އައްޔަންކުރެވޭ ފަރާތްތަކެވެ.

(ބ) "ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކެވެ.

(ޅ) "ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނެވެ.